

WOJEWODA MAZOWIECKI

WPS-I.431.1.8.2016.RS

Warszawa, 16 sierpnia 2016 r.

Pani
Katarzyna Łagowska
Kierownik
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Górze Kalwarii

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 127 ust. 1 w związku z art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 930) oraz rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61, poz. 543 z późn. zm.), inspektorzy Wydziału Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie przeprowadzili w dniach od 31 maja do 3 czerwca 2016 roku kontrolę kompleksową w kierowanym przez Panią Ośrodku Pomocy Społecznej w Górze Kalwarii.

Przedmiotem kontroli była ocena prawidłowości wypłaty zasiłków celowych dla osób poszkodowanych w wyniku zdarzenia klęskowego w lipcu 2015 r.

W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole z kontroli, podpisanym przez Panią w dniu 25.07.2016 r., przekazuję Pani niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Z uwagi na zdarzenie o charakterze klęski żywiołowej mającym miejsce na terenie Gminy Góra Kalwaria w dniach: *19.07.2015r. - jedno zdarzenie i 25.07.2015r. - trzy zdarzenia*, Burmistrz Miasta i Gminy Góra Kalwaria złożył wniosek o środki z rezerwy celowej budżetu państwa na przyznanie świadczeń w formie zasiłku celowego do 20 tys. zł, który dotyczył 4 uszkodzonych budynków zamieszkałych przez 12 osób.

Zespół kontrolny otrzymał do wglądu akta wszystkich rodzin, którym zgodnie ze złożonym przez Burmistrza Góry Kalwarii wnioskiem znak: OPS.Fin.0811.53.2015 z dnia 31.07.2015 r. oraz OPS.Fin.0811.54.2015 z dnia 05.08.2015r. przyznano pomoc w formie zasiłków celowych do 20 tys. zł. na remont budynku mieszkalnego zniszczonego w wyniku zdarzenia noszącego znamiona klęski żywiołowej mającego miejsce w dniu 19 lipca 2015r. oraz 25 lipca 2015r. na łączną kwotę **73 000 zł.**

Ośrodek Pomocy Społecznej w Górze Kalwarii w okresie objętym kontrolą prowadził łącznie 4 postępowania w sprawie przyznania świadczenia w formie zasiłku celowego do 20 tys. zł w oparciu o zapisy art. 40 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej.

Z analizy zebranej dokumentacji wynika, że tylko w 2 sprawach na 4 zostały złożone wnioski przez mieszkańców o udzielenie pomocy dla osób i rodzin, które poniosły straty w budynkach mieszkalnych w wyniku zdarzenia klęskowego na terenie Miasta i Gminy Góra Kalwaria.

Wszystkie kwestionariusze wywiadów środowiskowych pracownicy socjalni wypełnili na nieaktualnym już druku wywiadu cz. X, stanowiącym załącznik do nieobowiązującego w dniu ich sporządzenia rozporządzenia z dnia 25 stycznia 2011 r. Zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 czerwca 2012 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. z dnia 2012 r. poz. 712) powinni oni w każdej sprawie wypełnić kwestionariusz wywiadu środowiskowego cz. VII.

Sporządzone w każdej ze spraw wywiady środowiskowe zawierały zapisy na temat sytuacji życiowej rodziny, poniesionych strat, potrzeb i oczekiwań zgłoszonych w związku ze zdarzeniem klęskowym. Z żadnego jednak z przeprowadzonych wywiadów nie wynika czy poszkodowane rodziny miały możliwość funkcjonowania we własnym mieszkaniu, czy nadal zamieszkiwały w swoich domach, czy pobyt w nich nie zagrażał ich bezpieczeństwu. Z wywiadów nie wynika na jakiej podstawie pracownik szacował wysokość poniesionych strat i na jakiej podstawie planował udzielenie pomocy w danej wysokości. W aktach 3 spraw nie stwierdzono szczegółowych kosztorysów, wyceny niezbędnych prac za wyjątkiem 1 rodziny, gdzie jednak załączona wycena na 12 tys. zł. zasadniczo różniła się od kwoty zaplanowanej pomocy tj. 20 tys. zł.

Ponadto na terenie Miasta i Gminy Góra Kalwaria nie została utworzona przez Burmistrza Miasta Komisja ds. szacowania skutków klęsk żywiołowych, której zadaniem byłoby sporządzenie protokołu z oględzin oraz dokonanie wstępnej weryfikacji i oszacowania powstałych strat, co zalecał Wydział Polityki Społecznej MUW w piśmie WPS-I.946.5.26.2015 z dnia 4.08.2015 r. będącym odpowiedzią na wniosek Miasta i Gminy Góra Kalwaria z dnia 31.07.2015r. (znak: OPS.Fin.0811.53.2015). We wspomnianym piśmie Wydziału w pkt. 4 znajdującym się na str. 2 zapisano: *Podstawą wniosku złożonego do wojewody jest dokonanie wstępnej weryfikacji i oszacowanie strat przez komisję powołaną przez wójta. Komisja sporządza protokół oględzin w budynkach mieszkalnych. Jeśli jest sporządzona dokumentacja fotograficzna wskazane jest jej załączenie.*

Zespół kontrolujący nie stwierdził w badanej dokumentacji notatek pracowników socjalnych potwierdzających monitorowanie działań związanych z rozliczeniem przyznanych świadczeń w ramach I transzy. Ponadto w 2 przypadkach na 4 nie stwierdzono notatki pracownika socjalnego potwierdzającej wykorzystanie przyznanej pomocy zgodnie z przeznaczeniem i zgodność rodzaju wykonanych prac remontowych w uszkodzonych budynkach ze stwierdzonymi podczas przeprowadzania wywiadów środowiskowych uszkodzeniami i zniszczeniami. Natomiast

w 1 przypadku notatka taka została sporządzona dopiero w dniu 20.05.2016 r., podczas gdy zdarzenie klęskowe miało miejsce 21.07.2015 r.

W przypadku każdej rodziny, która otrzymała pomoc akta sprawy zawierały dołączone oryginały faktur zakupów materiałów budowlanych i wykonanych prac remontowo-budowlanych. Jednakże na żadnej z załączonych faktur nie wskazano, które wydatki zostały zakwalifikowane jako wydatki ze środków przyznanych z rezerwy celowej budżetu państwa.

W przypadku 2 rodzin faktury za usługi budowlano-montażowe nie zawierają szczegółowego opisu wykonanych prac remontowych, stąd nie można jednoznacznie ustalić czy wszystkie z wykonanych prac miały bezpośredni związek ze zdarzeniem klęskowym oraz były niezbędne z punktu widzenia przywrócenia funkcji mieszkalnych uszkodzonego domu.

W sprawie zakończonej decyzjami: Nr OPS.4612.38.09.2015 z dnia 18.09.2015r. oraz Nr OPS.4612.50.10.2015 z dnia 30.10.2015r. wnioskodawczyni otrzymała pomoc w łącznej wysokości 18 tys zł, którą zgodnie ze złożonym oświadczeniem wykorzystwała *na odbudowę dachów i kominów w dwóch budynkach mieszkalnych*. Jest to niezgodne z *Zasadami udzielania ze środków rezerwy celowej budżetu państwa na przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych, pomocy finansowej w formie zasiłków celowych, o których mowa w ustawie o pomocy społecznej, dla osób lub rodzin poszkodowanych w wyniku zdarzeń noszących znamiona klęski żywiołowej*” określonymi pismem z dnia 9 grudnia 2013r. znak: DUSKŻ-III-5941-46/2013, a także pismem z dnia 27 lipca 2015r. znak: DUSKŻiZK-WOP.865.15.2015 dotyczącymi uruchamiania środków z rezerwy celowej budżetu państwa pn: *Przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych, w tym kontynuacja zadań wynikających z uchwały uchylającej Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły na zasiłki celowe w kwotach do 20 tys zł dla osób lub rodzin poszkodowanych w wyniku zdarzeń klęskowych mających miejsce w lipcu 2015 r.* Na mocy powyższych zasad pomoc mogła być przyznana danej osobie/rodzinie na remont wyłącznie jednego budynku mieszkalnego.

Natomiast w sprawie zakończonej decyzjami: OPS.4612.40.09.2015 z dnia 18.09.2015 r. oraz OPS.4612.48.10.2015 z dnia 30.10.2015 r., na mocy których rodzinie została przyznana pomoc w łącznej wysokości 20 tys zł, stwierdzono rozbieżności pomiędzy opisem zniszczeń w wywiadzie środowiskowym z dnia 29.07.2015r., załączoną wyceną robót budowlanych, dołączonymi fakturami, notatką pracownika socjalnego z dnia 20.05.2016r., a także oświadczeniem klienta z dnia 20.05.2016r. Rozbieżności dotyczą m. in. rozebrania tarasu, wymiany balkonu, ocieplenia ściany budynku, werandy, zlikwidowania dużego okna w werandzie i wstawienie w to miejsce mniejszego, a także innych. W wywiadzie środowiskowym z dnia 29 lipca 2015 roku stwierdzono m. in. zapis: „... zniszczeniu uległ dach znajdujący się na tzw. przybudówce oraz część werandy. Ulewny deszcz spowodował, iż na suficie w jednym z pokoi powstały zacieki... Budynek

mieszkalny znajduje się aktualnie w remoncie, naprawie podlegał dach przybudówki oraz schody i komin... zniszczył się dach przybudówki oraz część poddasza znajdująca się na skraju budynku tzw. jaskółka, z której wypadły cegły. Pod wpływem ulewnego deszczu część ściany znajdująca się w tej części domu przesiąkła powodując wewnątrz budynku tj. w pokoju zacieki na ścianie oraz suficie... Ponieważ budynek jest w złym stanie technicznych (już przed nawałnicą) będą musieli naprawić uszkodzony dach przybudówki lub zburzyć całą werandę i postawić ją jeszcze raz...

Jednocześnie ze znajdującej się w dokumentacji wyceny robót remontowych, budowlanych i naprawczych sporządzonej przez firmę świadczącą usługi ogólnobudowlane na kwotę 12 350,88 zł. (brak daty sporządzenia) wynika, że zakres robót obejmować będzie: *rozebranie pokrycia z papy, rozebranie stropodachu, rozebranie rynien i rur spustowych, rozebranie stropu Kleina, rozebranie ściany, wykonanie stropu Kleina, izolacja – płyty styropianowe, laminowane papą jednostronnie, wymurowanie fragmentu ściany na zaprawie cementowej, wykonanie obróbek blaszanych, docieplenie wymurowanej ściany styropianem, wykonanie rynien, rur spustowych, jednokrotne pokrycie dachu papą termozgrzewalną na płytach styropianowych.*

Ponadto do akt załączono faktury: Nr 24/2015 z dnia 20.11.2015 r. na kwotę 19 440 zł za *roboty remontowe spowodowane przez wichurę tj. naprawa tarasu, szczytu domu, wymianę balkonu, drzwi i stropu* oraz fakturę Nr 2/12/15 z dnia 01.12.2015 r. na kwotę 1 058,40 zł na *wykonanie ocieplenia werandy budynku mieszkalnego.*

Natomiast z oświadczenia klienta z dnia 20.05.2016r. wynika, iż z *pieniędzy otrzymanych z OPS Góra Kalwaria w wysokości 20 000 tys zł dokonano ... następujących prac: elewacja budynku, remont i ocieplenie stropu, rozebranie tarasu, wymiana balkonu, wymiana rynien-parapetów, drzwi wejściowe do werandy, ocieplenie i zabezpieczenie dwóch ścian, robocizna z wykonaniem domu.*

Podczas gdy z notatki pracownika z dnia 20.05.2016r. wynika, że *przeprowadzono następujące prace: wstawiono jaskółkę dachu, odbudowano werandę, zmieniono dach na werandzie, dokonano elewacji budynku, ocieplono strop, wymieniono balkon, wymieniono drzwi wejściowe do werandy, wymieniono rynny i parapety, ocieplono i wzmocniono dwie uszkodzone ściany budynku.*

Zespół kontrolny na podstawie przedłożonych dokumentów nie miał możliwości jednoznacznego stwierdzenia czy wszystkie wykonane prace w powyższej sprawie miały bezpośredni związek ze zdarzeniem klęskowym (zwłaszcza w kontekście zapisów w wywiadzie środowiskowym stwierdzających zły stan techniczny domu już przed nawałnicą) oraz ustalenia czy ich wykonanie było absolutnie niezbędne z punktu widzenia przywrócenia funkcji mieszkalnych uszkodzonego budynku tym bardziej, że w udostępnionej na potrzeby kontroli dokumentacji nie znajdowały się żadne fotografie pokazujące zniszczenia.

Biorąc pod uwagę wyżej opisane przypadki należy uznać, iż kwota w łącznej wysokości 38 000 zł została wydatkowana przez Miasto i Gminę Góra Kalwaria niezgodnie z obowiązującymi

Zasadami udzielania ze środków rezerwy celowej budżetu państwa pomocy finansowej w formie zasiłków celowych, dla osób lub rodzin poszkodowanych w wyniku zdarzeń noszących znamiona klęski żywiołowej.

Ponadto żadna z wydawanych przez Ośrodek decyzji administracyjnych w sprawie nie zawierała wskazania dokładnego terminu wypłaty zasiłku, szczegółowego zapisu o przeznaczeniu przyznanych środków, jak również indywidualnego uzasadnienia, co stanowi naruszenie art. 107 § 1 k.p.a. Zadaniem decyzji jest przekonanie klienta o prawidłowości podjętego rozstrzygnięcia. W uzasadnieniu powinna zostać zawarta umotywowana ocena stanu faktycznego oraz wskazanie jaki zachodzi związek między tą oceną a treścią rozstrzygnięcia.

Zespół kontrolujący zwrócił również uwagę, iż w Statucie Ośrodka Pomocy Społecznej nie wskazano aktualnych Dzienników Ustaw wprowadzających zmiany do przepisów prawa, na podstawie których Ośrodek realizuje powierzone zadania, jak również zauważył, że dokumenty w aktach nie są ponumerowane, nie zawierają daty wpływu do OPS a pracownicy socjalni nie potwierdzali własnoręczności podpisów klientów na składanych oświadczeniach.

Za stwierdzone nieprawidłowości odpowiedzialność ponosi Burmistrz Miasta i Gminy Góra Kalwaria oraz Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Górze Kalwarii.

W celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości proszę **o realizację następujących zaleceń pokontrolnych:**

1. Dokonać zwrotu środków finansowych na rachunek bankowy Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego nr **36 1010 1010 0100 6722 3100 0000** w wysokości: **38 000 zł** (słownie: trzydzieści osiem tysięcy złotych) stanowiących wysokość części dotacji celowej z budżetu państwa za 2015 r. wydatkowanych na przyznanie rodzinom poszkodowanym zasiłków celowych na remont budynków mieszkalnych niezgodnie z obowiązującymi Zasadami, **wraz z należnymi odsetkami.** Zwrotu należy dokonać niezwłocznie po ustaleniu należnych kwot, zaś kserokopię przelewu bankowego z ww. zwrotem proszę przesłać na adres Wydziału Polityki Społecznej MUW.
2. Zapewnić udzielanie świadczeń z pomocy społecznej na wniosek osoby zainteresowanej, jej przedstawiciela ustawowego albo innej osoby, za zgodą osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego, zgodnie z art. 102 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.
3. Zapewnić wypełnianie części VII kwestionariusza rodzinnego wywiadu środowiskowego w przypadku ustalania sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej osób i rodzin poszkodowanych w wyniku sytuacji kryzysowej występującej na skalę masową, a także klęski żywiołowej bądź zdarzenia losowego, stosownie do § 8 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 czerwca 2012 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego.

4. Zapewnić ściśle stosowanie się do obowiązujących zasad i wytycznych przy udzielaniu pomocy osobom poszkodowanym w zdarzeniach klęskowych.
5. Zapewnić prowadzenie dokumentacji osób poszkodowanych w wyniku zdarzeń o charakterze klęskowym w sposób umożliwiający jednoznaczne stwierdzenie czy wszystkie wykonane prace remontowo-budowlane w każdej ze spraw miały bezpośredni związek ze zdarzeniem klęskowym oraz czy ich wykonanie było absolutnie niezbędne z punktu widzenia przywrócenia funkcji mieszkalnych uszkodzonego budynku.
6. Zapewnić dokonywanie kwalifikacji faktur przedkładanych przez klientów poprzez ich opisanie przez pracownika prowadzącego sprawę.
7. Zapewnić umieszczanie w decyzjach wydawanych w ramach uznania administracyjnego organu uzasadnienia faktycznego podjętego rozstrzygnięcia stosownie do art. 107 § 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego.
8. Zaktualizować Statut Ośrodka, tak by przywoływał on aktualnie obowiązujące przepisy prawa.

Pouczenie:

Zgodnie z art. 128 ust.2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r. poz. 182 oraz poz. 509) jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia do Wojewody Mazowieckiego za pośrednictwem Wydziału Polityki Społecznej.

W przypadku nie zgłoszenia lub nieuwzględnienia zastrzeżeń przez Wojewodę Mazowieckiego należy **w terminie 30 dni powiadomić o sposobie realizacji zaleceń Wydział Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego**, a w przypadku ich uwzględnienia należy mieć na uwadze zmiany wynikające z powyższego faktu.

Ponadto informuję, że zgodnie z przepisem art. 130 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, ***kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych – podlega karze pieniężnej w wysokości od 200 do 6 000 zł.***

z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Marcin Wodziński

Zastępca Dyrektora

Wydziału Polityki Społecznej